

**ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΝΔΟΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΚΥΡΙΑΚΗ 5 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2023
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΕΞΙ (6)**

1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Ομιλία του Προέδρου της Δημοκρατίας της Κύπρου, Νίκου Χριστοδουλίδη στην 78^η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στη Νέα Υόρκη, στις 20 Σεπτεμβρίου 2023

Κύριε Πρόεδρε,
Εξοχότατοι,

Στις 26 Ιουλίου 1946, στο Σαν Φρανσίσκο, οι προκάτοχοί μας δεσμεύθηκαν «να σώσουμε τις επόμενες γενιές από τη μάστιγα του πολέμου, που δύο φορές στη διάρκεια της ζωής μας προξένησε ανείπωτη θλίψη στην ανθρωπότητα», «να ενώσουμε τις δυνάμεις μας για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, να επιλύουν τις διεθνείς τους διενέξεις με ειρηνικά μέσα και να απέχουν... από την απειλή ή τη χρήση βίας κατά της εδαφικής ακεραιότητας ή της πολιτικής ανεξαρτησίας οποιουδήποτε κράτους».

Αυτές οι δεσμεύσεις ήταν η υπόσχεση των προκατόχων μας, που μας κληροδοτήθηκαν για το μέλλον. Ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών, κυρίες και κύριοι, είναι μια υπόσχεση, όχι μια πραγματικότητα. Αν εφησυχάσουμε, τα λόγια δεν αξίζουν το χαρτί πάνω στο οποίο είναι γραμμένα. Οι φρικαλεότητες του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, που ξεκίνησαν στην Ευρώπη και κατέστρεψαν τον κόσμο, έφεραν τα έθνη μαζί. Εμείς, συγκεντρωμένοι εδώ σήμερα, πρέπει να ανταποκριθούμε στις υποχρεώσεις που ορίζονται στον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, να διακηρύξουμε: Ποτέ ξανά.

Μην έχετε καμία αμφιβολία· φέρουμε την ευθύνη να διασφαλίσουμε ότι ο κόσμος δεν θα παρασυρθεί στη φρίκη του πολέμου. Αυτή είναι η εντολή μας. Έχουμε το θάρρος να το πράξουμε; Έχουμε την αποφασιστικότητα να κάνουμε την ειρήνη ύψιστη προτεραιότητά μας, να τιμήσουμε τα θεμέλια των Ηνωμένων Εθνών και να διασφαλίσουμε ότι θα συνεχίσουν να είναι σημαντικά;

Οι προκάτοχοί μας είχαν μια αξιοθαύμαστη αίσθηση της προσωπικής τους ευθύνης για το μέλλον. [...] Οι προκάτοχοί μας γνώριζαν ότι ο δρόμος προς την ειρήνη θα ήταν γεμάτος προκλήσεις. Είχαν την αποφασιστικότητα, τη βαθιά πίστη, τη γνώση ότι θα απαιτούσε την ικανότητα όλων των λαών να ενωθούν, για να κάνουν την ειρήνη πραγματικότητα. Έτσι ώστε τα παιδιά τους, και οι επόμενες γενιές, έτσι ώστε τα παιδιά μας σήμερα, να μην φέρουν τα σημάδια από έναν ακόμη

παγκόσμιο πόλεμο. Αλλά είχαν και τη μεγαλύτερη δυνατή κινητήρια δύναμη. Ο κόσμος, οι ηγέτες πριν από εμάς, κληρονόμησαν στάχτες, όχι θεσμούς. Δεν είχαν άλλη επιλογή από το να προσφύγουν στην πολυμέρεια, το διεθνές δίκαιο, τον σεβασμό της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας όλων των κρατών.

Σήμερα, καθώς επωμιζόμαστε το έργο των προκατόχων μας, παραμένουμε υπεύθυνοι για την υλοποίηση του οράματος της ειρήνης που πυροδότησε τη δημιουργία αυτού του ανθεκτικού οργανισμού. Θα είμαστε αντάξιοι της πρόκλησης; Μπορούμε να δράσουμε με μια αίσθηση του επείγοντος, χωρίς την οποία κι εμείς θα αποτύχουμε;

Κύριε Πρόεδρε,

[...]

Ένα από τα διδάγματα που μας υπενθυμίζει η πρόσφατη εισβολή στην Ουκρανία είναι ότι, ελλείψει διαρκούς και βιώσιμης ειρήνης, η προκύπτουσα εύθραυστη κατάσταση μπορεί να οδηγήσει σε αποσταθεροποίηση, με εκτεταμένες συνέπειες, όχι μόνο για την ενδιαφερόμενη χώρα, αλλά και για την περιοχή στην οποία ανήκει, και για τον κόσμο γενικότερα. Η Ουκρανία αποτελεί παράδειγμα, με τον πιο σκοτεινό τρόπο, του ότι μια απειλή για την ειρήνη κάπου στον κόσμο, είναι μια απειλή για την ειρήνη παντού.

[...]

Ως Πρόεδρος της Κύπρου, πιστεύω στην ειρηνική συνύπαρξη επειδή, παρά το γεγονός ότι μεγάλωσα σε μια διαιρεμένη χώρα, μεγάλωσα επίσης σε μια χώρα γεμάτη ελπίδα για επανένωση. [...] Η νέα γενιά Κυπρίων είναι πρόθυμη για ειρήνη. Και αυτό μου δίνει ελπίδα και θάρρος. [...] Η διπλωματία των όπλων και οι τακτικές του εκφοβισμού ανήκουν στο παρελθόν. Αυτά δεν είναι τα μέσα που χρησιμοποιούν ηγέτες με όραμα. Αυτή είναι η δική μας στιγμή να φέρουμε τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών στη ζωή, έναν χάρτη για την ειρήνη για όλους. Κανείς δεν έχει να κερδίσει από τις συγκρούσεις και τις διαιρέσεις. Εμείς, και οι γενιές που θα έρθουν μετά από εμάς, έχουμε να κερδίσουμε από τον διάλογο. [...]

[...]

Κυρίες και κύριοι,

Το 1946, ο Ουίνστον Τσώρτσιλ δήλωσε ότι οι κίνδυνοι και οι δυσκολίες για τη δημιουργία συνθηκών ελευθερίας και δημοκρατίας και για τη μόνιμη πρόληψη του πολέμου δεν θα απομακρυνθούν κλείνοντας τα μάτια μας, ούτε με μια πολιτική κατευνασμού των επιτιθέμενων. Αυτό που χρειάζεται είναι πραγματική δράση και όσο περισσότερο καθυστερεί αυτό, τόσο πιο δύσκολο θα είναι και τόσο μεγαλύτεροι οι κίνδυνοι.

Η Κύπρος βρίσκεται στο σταυροδρόμι της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, σε ένα μέρος του κόσμου που έχει βιώσει τις συγκρούσεις και την αστάθεια. Ωστόσο, είμαστε πεπεισμένοι ότι η Ανατολική Μεσόγειος και η ευρύτερη Μέση Ανατολή αλλάζουν το αφήγημα ότι είναι μια περιοχή σε αναταραχή. Μπορούμε να γίνουμε ένας κόμβος σταθερότητας, ειρήνης και συνεργασίας, ένα παράδειγμα της αλλαγής που μπορεί να πραγματοποιηθεί τον 21^ο αιώνα. Η Κύπρος επιδιώκει να λειτουργήσει ως αρωγός σε αυτό το κοινό όραμα και έχει έρθει σε επαφή με τους άμεσους γείτονές της -την Αίγυπτο, το Ισραήλ, την Ιορδανία, τον Λίβανο, την Παλαιστίνη, την Ελλάδα-

οικοδομώντας ένα αξιόπιστο δίκτυο συνεργασίας που ενισχύεται από το όραμα να καταστεί η Μεσόγειος θάλασσα ειρήνης, συνεργασίας και ευημερίας.

Θα συνεχίσουμε σε αυτόν τον δρόμο της πολυμέρειας που βασιζείται στον σεβασμό της διεθνούς νομιμότητας και καλούμε όλες τις χώρες της περιοχής που συμμερίζονται αυτές τις αξίες να ενωθούν μαζί μας. Αυτή είναι άλλωστε η ουσία των κατευθυντήριων αρχών που ίδρυσαν τα Ηνωμένα Έθνη πριν από 78 χρόνια.

Είμαι ενώπιόν σας σήμερα ζητώντας από όλους μας να συνεργαστούμε για την ειρήνη. Δεν είναι κάτι καινούργιο, ούτε πρωτοποριακό. Αλλά μπορεί να αλλάξει τον κόσμο και πρέπει να υπενθυμίζουμε στον εαυτό μας, κάθε μέρα, ότι μπορούμε και είναι ευθύνη μας να το πετύχουμε.

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

2° ΚΕΙΜΕΝΟ

Το ψυχολογικό αποτύπωμα του πολέμου στα παιδιά

Τα παιδιά που βιώνουν τις επιπτώσεις ενός πολέμου υποφέρουν σωματικά και ψυχικά, για αυτό είναι απαραίτητο η βοήθεια που τους παρέχεται να επικεντρώνεται τόσο στις σωματικές όσο και στις ψυχολογικές τους ανάγκες. Πολλά παιδιά μένουν ορφανά ή χάνουν τουλάχιστον έναν γονέα τους, μια από τις πιο τραυματικές εμπειρίες για ένα παιδί! Παράλληλα, η έλλειψη τροφής, νερού και στέγης, έστω και προσωρινή, προκαλεί ψυχολογικά τραύματα με μακροχρόνιες συνέπειες.

«Σημαντική παράμετρος είναι και η σωματική, σεξουαλική και συναισθηματική βία στην οποία εκτίθενται αυτά τα παιδιά ανά πάσα ώρα και στιγμή, καθώς και σε κάθε άλλο κίνδυνο που επηρεάζει και καταστρέφει τον εσωτερικό και εξωτερικό κόσμο τους. Η ψυχολογική βλάβη λόγω μετατραυματικού στρες (PTSD) μπορεί να είναι ιδιαίτερα σοβαρή, καθώς ο πόλεμος καταστρέφει την παιδική τους ηλικία», επισημαίνει η Βίκυ Δασκαλάκη (Κλινική Ψυχολόγος – Ψυχοθεραπεύτρια).

«Κατά τη διάρκεια ενός πολέμου, οι άνθρωποι μπορούν να εκτεθούν σε πολλά διαφορετικού τύπου τραυματικά περιστατικά, τα οποία μπορούν να οδηγήσουν σε χρόνια αγχώδη διαταραχή και κατάθλιψη. Ειδικότερα τα παιδιά εκδηλώνουν από μέτρια έως σοβαρή κατάθλιψη καθώς επίσης και ένα μεγάλο ποσοστό αυτών των παιδιών παρουσιάζει αυτοκτονικές τάσεις! Είναι σημαντικό για τη συναισθηματική υγεία των παιδιών που έχουν πληγεί από τον πόλεμο να συμπεριληφθούν ειδικοί παιδοψυχολογίας στις ανθρωπιστικές προσπάθειες παροχής βοήθειας μαζί με το ιατρικό προσωπικό στους πληθυσμούς που έχουν υποστεί ή βιώνουν τώρα πόλεμο» τονίζει η κ. Δασκαλάκη και προσθέτει: *«Είναι απαραίτητο να παρέμβουμε για να προστατέψουμε αυτά τα παιδιά και να αποτρέψουμε την επιδείνωση αυτών των ψυχικών και συναισθηματικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν προκειμένου να επηρεαστούν το λιγότερο δυνατόν στο μέλλον. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο οι γονείς και οι ψυχολόγοι πρέπει να κάνουν ό,τι μπορούν για να υποστηρίξουν τα παιδιά όσο το δυνατόν περισσότερο».*

Τα κέντρα αποκατάστασης σε ειδικά διαμορφωμένα σχολεία ή ορφανοτροφεία με τις κατάλληλες ειδικές δομές μπορούν να προσφέρουν την αίσθηση της κοινότητας που τόσο συχνά χάνουν τα παιδιά που μεγαλώνουν σε εμπόλεμες ζώνες και να τα βοηθήσουν να χτίσουν ένα μέλλον με λιγότερες ψυχολογικές διακυμάνσεις. Είναι αρκετές οι επιστημονικές μελέτες που έχουν επιβεβαιώσει τον κεντρικό ρόλο των θετικών οικογενειακών αλληλεπιδράσεων και την ικανότητα αντιμετώπισης του τραύματος ως μέρος μιας συνεργάσιμης ομάδας για την καλύτερη επούλωση των τραυμάτων των παιδιών που έχουν εκτεθεί σε εικόνες βομβαρδισμών, καταστροφών, θανάτου και πλήρους κατάρρευσης του συλλογικού κράτους-πολιτείας γύρω τους, εξαιτίας των εμπόλεμων συρράξεων.

«Η γονεϊκή αγάπη και η οικογενειακή θαλπωρή έχει αποδειχθεί ότι βοηθούν τα παιδιά να αντέξουν τις αντιξοότητες της ζωής, ακόμα και ενός πολέμου. Η οικογενειακή συνοχή και η παροχή ενός αίσθήματος ασφάλειας αυξάνουν την ανθεκτικότητα στα παιδιά που εκτίθενται σε πολιτικές συγκρούσεις. Το αίσθημα αγάπης και ασφάλειας κρίνεται ως εξισορροπητικός παράγοντας στην ένταση των μετατραυματικών αντιδράσεων των παιδιών», τονίζει η κ. Δασκαλάκη.

«Αποτελέσματα επιστημονικών ερευνών της ανθρώπινης συμπεριφοράς έχουν οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η υψηλή ανταπόκριση των γονέων ή των κηδεμόνων στις ανησυχίες των ευάλωτων αυτών παιδιών που βιώνουν τον πόλεμο και την πολιτική βία, καθώς και η ενσυναίσθηση εκ μέρους τους έχουν αναγνωριστεί ως οι δύο πιο ισχυροί παράγοντες για τη δημιουργία ανθεκτικών ψυχικών δομών στους ανηλίκους», καταλήγει η ειδικός.

3^ο ΚΕΙΜΕΝΟ

Ο Πόλεμος

Ο Μανόλης Αναγνωστάκης τυπώνει εκτός εμπορίου την πρώτη του ποιητική συλλογή, τις Εποχές, το 1945, με ποιήματά του που γράφτηκαν από το 1941 μέχρι το 1944.

Οι δείχτες κοκαλιάσανε κι αυτοί στην ίδια ώρα.

Όλα αργούν πολύ να τελειώσουνε το βράδυ, όσο κι αν τρέχουν γρήγορα οι μέρες και τα χρόνια

Έχει όμως κανείς και τις διασκεδάσεις του, δεν μπορείς να πεις· απόψε λ.χ. σε τρία θέατρα πρεμιέρα.

Εγώ, συλλογίζομαι το γέρο συμβολαιογράφο του τελευταίου πατώματος, με το σκοτωμένο γιο, που δεν τον είδα ούτε και σήμερα. Έχει μήνες να φανεί.

Στο λιμάνι τα μπορντέλα παραγεμίσανε από το πλήρωμα των καινούριων αντιτορπιλικών κι οι μάρκες πέφτουνε γραμμή.

Η θερμάστρα κουρασμένη τόσα χρόνια έμεινε πάλι φέτος σε μια τιμητική διαθεσιμότητα.

«Το πολυαγαπημένο μας αγγελούδι (εδώ θα μπει το όνομα, που για τώρα δεν έχει σημασία), ετών 8 κτλ. κτλ.»

Στην οδό Αιγύπτου (πρώτη πάροδος δεξιά) τα κορίτσια κοκαλιασμένα περιμένανε απ' ώρα τον Ισπανό με τα τσιγαρόχαρτα.

Κι εγώ ο ίδιος δεν το πιστεύω αλλά προσπαθώ να σε πείσω οπωσδήποτε, πως αυτό το πράγμα στη γωνιά ήταν κάποτε σαν κι εσένα. Με πρόσωπο και με κεφάλι. Οσονούπω όμως, ας τ' ομολογήσουμε, ο καιρός διορθώνεται και νά που στο διπλανό κέντρο άρχισαν κιόλας οι δοκιμές. Αύριο είναι Κυριακή.

Σιγά σιγά αδειάσανε οι δρόμοι και τα σπίτια, όμως ακόμη κάποιος έμεινε και τρέχει να προφτάσει

Και ρυθμικά χτυπήσανε μια μια οι ώρες κι ανοίξανε πόρτες και παράθυρα μ' εξαίσιες αποκεφαλισμένες μορφές

Ύστερα ήρθανε τα λάβαρα, οι σημαίες κι οι φανφάρες κι οι τοίχοι γκρεμιστήκανε απ' τις άναρθρες κραυγές

Πτώματα ακέφαλα χορεύανε τρελά και τρέχανε σα μεθυσμένα όταν βαρούσανε οι καμπάνες

Τότε, θυμάσαι, που μου λες: Ετέλειωσεν ο πόλεμος!

Όμως ο Πόλεμος δεν τέλειωσεν ακόμα.

Γιατί κανένας πόλεμος δεν τέλειωσε ποτέ!

Μανόλης Αναγνωστάκης

ΘΕΜΑ Α

A1. Να παρουσιάσεις συνοπτικά (50-60 λέξεις) τις επιπτώσεις του πολέμου στα παιδιά, όπως αυτές παρουσιάζονται στο 2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ.

Μονάδες 20

ΘΕΜΑ Β

B1. Να χαρακτηρίσεις τις προτάσεις που ακολουθούν, γράφοντας δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί σε κάθε πρόταση τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση είναι σωστή, ή τη λέξη Λάθος, αν η πρόταση είναι λανθασμένη, σύμφωνα με το 1^ο και 2^ο ΚΕΙΜΕΝΟ.

1^ο Κείμενο

α. Σύμφωνα με τον Νίκο Χριστοδουλίδη ο Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών αποτελεί μια πραγματικότητα.

β. Μετά τις στάχτες, που άφησε πίσω του ο Α΄ Παγκόσμιος πόλεμος, οι ηγέτες δεν είχαν άλλη επιλογή από το να προσφύγουν στην πολυμέρεια, το διεθνές δίκαιο, τον σεβασμό της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας όλων των κρατών.

2^ο Κείμενο

γ. Τα παιδιά, ως πιο ανθεκτικά, αντεπεξέρχονται, σε βάθος χρόνου, αποτελεσματικότερα στις συνέπειες του πολέμου.

δ. Η υψηλή ανταπόκριση των γονέων στις ανησυχίες των παιδιών που βιώνουν τον πόλεμο και την πολιτική βία έχει αναγνωριστεί ως ο δεύτερος ισχυρότερος παράγοντας για τη δημιουργία ανθεκτικών ψυχικών δομών στους ανηλίκους.

ε. Ένα εξειδικευμένο ιατρικό προσωπικό αρκεί, για να βοηθήσει τα παιδιά που έχουν πληγεί από τον πόλεμο.

Μονάδες 10

B2α. Το 1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ είναι ομιλία. Να αναφέρεις τρία στοιχεία που τεκμηριώνουν αυτή τη διαπίστωση. Να στηρίξεις την απάντησή σου με κειμενικές αναφορές. (μονάδες 9)

B2β. Να περιγράψεις με συντομία τον τρόπο με τον οποίο συνδέονται λεκτικά και νοηματικά οι περίοδοι στην 1^η παράγραφο του 2^{ου} ΚΕΙΜΕΝΟΥ. (μονάδες 6)

Μονάδες 15

B3. Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας με την ομιλία του (1^ο ΚΕΙΜΕΝΟ) προσπαθεί να ευαισθητοποιήσει το προεδρείο και τους συνέδρους της 78^{ης} Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών, ώστε να αναλάβουν πρωτοβουλίες με στόχο την υλοποίηση του οράματος της ειρήνης. Να αναφέρεις δύο τρόπους πειθούς και δύο γλωσσικές επιλογές που χρησιμοποιεί, για να το πετύχει. Να στηρίξεις την απάντησή σου με κειμενικές αναφορές.

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Να συντάξεις ένα ερμηνευτικό σχόλιο, στο οποίο, αφού αναλύσεις πώς αναδεικνύεται το θέμα του πολέμου στο ποίημα του Μ. Αναγνωστάκη, να δηλώσεις αν συμφωνείς ή αν διαφωνείς με τους δύο τελευταίους στίχους: «Όμως ο Πόλεμος δεν τέλειωσεν ακόμα. / Γιατί κανένας πόλεμος δεν τέλειωσε ποτέ!».

Μονάδες 15

ΘΕΜΑ Δ

Δ1. Ο Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας στην ομιλία του στην 78^η Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών στις 20 Σεπτεμβρίου 2023 είχε επισημάνει: «*Η Κύπρος βρίσκεται στο σταυροδρόμι της Ευρώπης και της Μέσης Ανατολής, σε ένα μέρος του κόσμου που έχει βιώσει τις συγκρούσεις και την αστάθεια. Ωστόσο, είμαστε πεπεισμένοι ότι η Ανατολική Μεσόγειος και η ευρύτερη Μέση Ανατολή αλλάζουν το αφήγημα ότι είναι μια περιοχή σε αναταραχή. Μπορούμε να γίνουμε ένας κόμβος σταθερότητας, ειρήνης και συνεργασίας, ένα παράδειγμα της αλλαγής που μπορεί να πραγματοποιηθεί τον 21^ο αιώνα*». Ωστόσο, σχεδόν δεκαπέντε μέρες μετά η περιοχή της Γάζας προστίθεται στον μακρύ κατάλογο των πολεμικών συρράξεων που συνταράσσουν τον πλανήτη, δίπλα στη Συρία και στην Ουκρανία. Σε άρθρο που θα αναρτηθεί σε μία ενημερωτική ιστοσελίδα προσπαθείς να εντοπίσεις τους λόγους που καθιστούν επισφαλή την παγκόσμια ειρήνη και, παράλληλα, επισημαίνεις τους κυριότερους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά σε αυτές τις περιοχές. (350-400 λέξεις)

Μονάδες 30